

Rechter mag niet-uitgezonden tv-beelden opeisen

PERSONEN DIE GEFILMD WORDEN MET EEN VERBORGEN CAMERA, LEVEREN GEEN BEWUSTE MEDEWERKING AAN EEN JOURNALISTIEKE REPORTAGE EN KUNNEN NIET ALS JOURNALISTIEKE BRON WORDEN BESCHOUWD. ZIJ GENIETEN GEEN BESCHERMING VAN HET JOURNALISTIEKE BRONNENGEHEIM. DAT BESLISTE HET EUROPEES MENSENRECHTENHOF IN EEN ARREST VAN 8 DECEMBER 2005. HET OPEISEN VAN NIET-UITGEZONDEN BEELDMATERIAAL MOET VOLGENS HET HOF WEL AAN EEN AANTAL VOORWAARDEN VOLDOEN.

DIRK VOORHOOF

Een Deense journalist maakt een reportage over pedoseksualiteit. Hij infiltreert undercover in een zelfhulpgroep voor pedofielen, woont enkele sessies bij en heeft gesprekken met een aantal leden. Met een verborgen camera neemt hij een aantal van die gesprekken op. Enkele personen leggen belastende verklaringen af: ze geven tips hoe via internet met minderjarigen in contact te komen, en verklaren hoe gemakkelijk het is om in Oost-Europa en vooral in India seks met minderjarigen te hebben, met verwijzing naar een bepaald hotel. De reportage wordt op de Deense televisie uitgezonden. De stemmen en gezichten worden wel vervormd en er worden pseudoniemen gebruikt. De reportage is ook gebaseerd op enkele confidentiële bronnen: een slachtoffer, een politieagent en de moeder van de hoteluitbater. Aan hen gaf de journalist de garantie dat hun identiteit niet zou worden onthuld.

ARRESTATIE

De dag na de uitzending wordt een zekere 'Mogens' gearresteerd. Tegen hem liep al een onderzoek naar vermeende seksuele delicten en de politie meent uit de televisiereportage belangrijk bewijsmateriaal te kunnen puren. De politie vraagt de journalist en het productiebedrijf de voorlegging van het niet-uitgezonden materiaal, maar zij gaan niet op het verzoek in. De rechtbank in Kopenhagen en het hof van beroep voor Oost-Denemarken weigeren bevel te geven tot mededeling van de gevraagde documenten en beelden. Beide rechtscollages benadrukken het belang van de bescherming van de journalistieke bronnen en verwijzen naar artikel 172 van het gerechtelijk wetboek en artikel 10 EVRM (het recht op vrije meningsuiting). Het Deense Hooggerechtshof komt wel tegemoet aan de eis van het openbaar ministerie. Het Hof erkent de legitieme aanspraak op de

bescherming van de journalistieke bronnen, maar wijst ook op de verplichting om medewerking te verlenen aan de waarheidsvinding en de bewijsoverlevering in een zaak van ernstige criminaliteit. Het bevel tot mededeling van stukken wordt beperkt tot de opnames met 'Mogens' en een Indisch jongetje, een (mogelijk) slachtoffer van de verdachte. Het Hof is van oordeel dat de verklaringen van de confidentiële bronnen niet van cruciaal belang zijn voor de bewijsoverlevering in de zaak en ten volle bescherming genieten van het journalistiek bronnengeheim. Dat materiaal moet dus niet meegegeeld worden aan justitie. Het bevel is niet van toepassing op opnames of nota's die risiceren de identiteit van de vertrouwelijke journalistieke bronnen te onthullen.

GEEN JOURNALISTIEKE BRON

Hoewel het rechterlijke bevel tot mededeling van bepaalde opnamen beperkt is in omvang en ten dele tegemoet komt aan de bescherming van de journalistieke bronnen, trekken de journalist en het productiebedrijf naar het Europees Mensenrechtenhof. Zij vinden dat het bevel neerkomt op een ongeoorloofde inmenging in de journalistieke vrijheid, en in strijd is met artikel 10 EVRM. In een omstandig gemotiveerde beslissing komt het Europees Hof tot de conclusie dat er geen sprake is van een inbreuk. Het Hof wijst op het onderscheid tussen de bescherming van jour-

om effectieve bescherming te geven tegen foltering en onmenselijke en vernederende behandeling (artikel 3 EVRM), oordeelt het Straatsburgse Hof dat er pertinente en ernstige redenen zijn om het bevel tot mededeling van niet-uitgezonden beeldmateriaal te rechtvaardigen.

Er zijn nog een aantal factoren die de impact van de overheidsinmenging in casu relativeren. Ten eerste slaat het bevel enkel op beelden en nota's die verband houden met het strafonderzoek tegen 'Mogens'. Al het andere materiaal valt niet onder het bevel. Ten tweede reflecteert het bevel voldoende terughoudendheid ten opzichte van de journalistieke bronnen door elk risico op onthulling van de bronnen in acht te nemen als rechtvaardiging tot niet-mededeling van bepaalde beelden of nota's. Ten derde betreft de maatregel enkel een bevel tot mededeling van een beperkt deel van het beeldmateriaal en geen bevel tot huiszoeking of inbeslagname. Een maatregel met beperkte omvang dus.

Het Hof concludeert dat in dergelijke omstandigheden het rechterlijke bevel tot mededeling van het aangewezen niet-uitgezonden beeldmateriaal en nota's niet onevenredig is ten opzichte van het legitieme doel, en dat de motivering ter rechtvaardiging van deze overheidsinmenging relevant en voldoende is.

BELGIË

Sinds de wet van 7 april 2005 kunnen ook in België journalisten zich beroepen op een specifieke bescherming van hun (informatie)bronnen. De wet waarborgt dat journalisten er niet toe gedwongen kunnen worden inlichtingen, opnames en documenten te verstrekken, als daardoor informanten kunnen worden geïdentificeerd. Tenzij als het gaat om het voorkomen van misdrijven die een ernstige bedreiging opleveren voor de fysieke integriteit van één of meer personen, en voor zover de informatie waarover de journalist beschikt daartoe cruciaal is en de informatie op geen enkele andere wijze bekomen kan worden. Niet-uitgezonden televisiebeelden kunnen dus, net zoals in Denemarken, ressembleren onder de bronbescherming, voor zover die beelden of documenten tot onthulling van informanten kunnen leiden. Beelden met daarop alleen personen die werden gefilmd zonder dat zij als informant meewerkten aan de reportage, vallen niet onder de wettelijke en strikte garanties voor bronbescherming.

(De auteur is hoogleraar mediarecht en journalistieke deontologie aan de Universiteit Gent en de Universiteit Kopenhagen)

Hof Mensenrechten, 8 december 2005, Nordisk Film & TV A/S t. Denemarken, nr. 40485/02, www.echr.coe.int

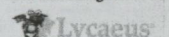
Een lezer vraagt mij naamwoord hen. M structies als 'dat geland vertrekken' - d worden in de media niet zijn 'voor hen'. Tijd om ons even te nen.

De persoonlijke voorsoon meervoud zijn hun in de niet-ondgezien maar ik had die voornaamwoorden, worden 'gerecworden. Zoals jij tot ze worden afgezwahadden me niet gezls de constructie di media dan goed N voor zij die naar he naamwoord is daarmmers na een voorvoorzetselvoorwerp vast voorzetsel in ee onderwerpsvorm he andere woorden he Ook die laatste is hi lijk een betrekkelijk de volle vorm nodig voor je, die me zo niet: Daar heb je de dus volkomen gelijk constructies, die in voorkomen, maar d zoals op radio en tv, En hoe zit het dan Gebruik je die zo mrisch bestonden beic is pas in de renaissindruk van de Lat onderscheid hebbe gebruikt: hen moet zakelijk voorwerp, e zegd de 'accusatief gebruikt als meewonder voorzetsel, Algemene Nederlar dat dit onderscheid wordt en dat je ook beide zijn mogelijk. verschil in stijlgevo wordt duidelijk mee In verzorgde gesch dan hun voorkome doen in de gespreke quenter was. De spr uiteindelijk de nor nog niet geconsolid

KARL HENDRICKX
Redacteur bij het Rekenhof

Hen en hun wo gebruikt. Traditwerp en hun h voorzetsels kon

Op www.juridischwoorden.nl drieduizend juridische te uitgelegd. U vindt er ook een aanduiding van de be

 **Lycæus**
www.juridischwoorden.nl

